

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

De potestate Ecclesiastica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

gio, deserta reipublicæ administratione, abdiderunt se in Monasteria. Id vocabant fugere ex mundo, & quærere vitæ genus, quod Deo magis placeret, nec videbant Deo seruiendum esse in illis mandatis, quæ ipse tradidit, non in mandatis, quæ sunt excogitata ab hominibus. Bonum & perfectum vitæ genus est, quod habet mandatum Dei. De his rebus necesse est admonere homines. Et antè hæc tempora reprehendit Gerson errorem Monachorum de perfectione, & testatur suis temporibus nouam vocem fuisse, quòd vita Monastica sit status perfectionis.

Tam multæ impiæ opiniones hærent in votis, quòd iustificent, quòd sint perfectio Christiana, quòd seruent consilia & præcepta, quòd habeant opera supererogationis. Hæc omnia cum sint falsa & inania, faciunt vota irrita.

De potestate Ecclesiastica.

Magnæ disputationes fuerunt de potestate Episcoporum, in quibus nonnulli incommodè commiscuerunt potestatem Ecclesiasticam, & potestatem gladij. Et ex hac confusione, maxima bella, maximi motus extiterunt, dum Pontifices freti potestate clauium, non solùm nouos cultus instituerunt, reseruatione casuum, violentis excommunicationibus conscientias onerauerunt, sed etiam regna mundi transferre, & imperatoribus adimere imperium conati sunt. Hæc vitia multò antè reprehenderunt in Ecclesia homines pij & eruditi. Itaque nostri ad consolandas conscientias, coacti sunt ostendere discrimen Ecclesiasticæ potestatis, & potestatis gladij, & docuerunt vtramque propter mandatum Dei religiosè venerandam & honore afficiendam esse, tanquam summa Dei beneficia in terris.

Sic autem sentiunt, potestatem clauium, seu potesta-

tem Episcoporum, iuxta Euangelium, potestatem esse seu mandatum Dei, prædicandi Euangelij, remittendi & retinendi peccata, & administrandi Sacramenta. Nā cum hoc mandato Christus mittit Apostolos: Sicut misit me pater, ita & ego mitto vos, Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis peccata, retenta sunt, Marc. 16. Ite, prædicate Euangelium omni creaturæ, &c.

Hæc potestas tantum exercetur docendo seu prædicando verbum, & porrigendo sacramenta, vel multis vel singulis iuxta vocationem, quia conceduntur non res corporales, sed res æternæ, iustitia æterna, Spiritus sanctus, vita æterna. Hæc non possunt contingere nisi per ministerium verbi & sacramentorum, sicut Paulus dicit: Euangelium est potentia Dei, ad salutem omni credenti. Itaq; cum potestas Ecclesiastica concedat res æternas, & tantum exercetur per ministerium verbi, non impedit politicam administrationem, sicut ars canendi nihil impedit politicam administrationem. Nā politica administratio versatur circa alias res, quam Euangelium. Magistratus defendit non mentes, sed corpora & res corporales, aduersus manifestas iniurias, & coercet homines gladio, & corporalibus pœnis, vt iustitiam civilem & pacem retineat.

Non igitur commiscendæ sunt potestates Ecclesiastica & civilis. Ecclesiastica suum mandatum habet, Euangelij docendi & administrandi sacramenta. Non irrumpat in alienum officium, non transferat regna mundi, non abroget leges Magistratum, non tollat legitimam obedientiam, non impediat iudicia de vllis civilibus ordinationibus aut contractibus, nō præscribat leges magistratibus de forma reipublicæ, sicut dicit Christus: Regnum meum non est de hoc mundo. Item: Quis constituit me iudicem aut diuistorem super vos? Et Paulus ait Philip. 3, Nostra politia in cœlis est. 2. Corinth. 10. Arma militiæ nostræ non sunt carnalia.

sed

sed potentia Deo, ad destruendas cogitationes, &c. Ad hunc modum discernunt nostri utriusq; potestatis officia, & jubent utramq; honore afficere & agnoscere, utramq; Dei donum & beneficium esse.

Si quam habent Episcopi potestatem gladij, hanc non habent Episcopi ex mandato Evangelij, sed jure humano donatam à regibus & imperatoribus, ad administrationem civilem suorum bonorum. Hæc interim alia functio est, quàm ministerium Evangelij.

Cum igitur de iurisdictione Episcoporum quaeritur, discerni debet imperium ab Ecclesiastica iurisdictione. Porro secundum Evangelium, seu ut loquuntur, de iure diuino, nulla iurisdictione comperit Episcopis, ut Episcopis, hoc est, his quibus est commissum ministerium verbi & sacramentorum, nisi remittere peccata. Item, cognoscere doctrinam, & doctrinam ab Evangelio dissentientem rejicere, & impios, quorum nota est impietas, excludere à communione Ecclesiae, sine vi humana, sed verbo. Hic necessariò & de jure diuino, debent eis Ecclesiae præstare obedientiam, juxta illud: Qui vos audit, me audit.

Verùm cum aliquid contra Evangelium docent aut statuunt, tunc habent Ecclesiae mandatum Dei, quod obedientiam prohibet, Matth. 7. Cauete à Pseudoprophetis. Gal. 1. Si Angelus de cælo aliud Evangelium euangelizauerit, anathema sit. 2. Cor. 13. Non possumus aliquid contra veritatem, sed pro veritate. Itè, Data est nobis potestas ad ædificationem, non ad destructionem. Sic & Canones præcipiunt, 2. q. 7. Cap. Sacerdotes, & Cap. Oves. Et Augustinus contra Petilianum Epistolam inquit: Nec catholicis Episcopis consentiendum est, sicubi forte falluntur, aut contra Canonicas Dei scripturas aliquid sentiunt.

Si quam habent aliam vel potestatem, vel iurisdictionem in cognoscendis certis causis videlicet

matrimonij, aut decimarum, &c. hanc habent humano iure, Vbi cessantibus ordinarijs coguntur principes vel inuiti, suis subditis ius dicere, vt pax retineatur.

Præter hæc disputatur, vtrùm Episcopi seu pastores habeant ius instituendi ceremonias in Ecclesia, & leges de cibis, ferijs, gradibus ministrorum, seu ordinibus, &c. condendi. Hoc ius qui tribuunt Episcopis, allegant testimonium; Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò. Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatē. Allegant etiam exemplum Apostolorum, qui prohibuerunt abstinere à sanguine & suffocato. Allegant sabbatum mutatum in diem Dominicum contra Decalogum, vt videtur. Nec vllum exemplum magis iactatur, quàm mutatio sabbati. Magnam contendunt Ecclesiæ potestatem esse, quòd dispensauerit de præcepto Decalogi.

Sed de hac quæstione nostri sic docent, quòd Episcopi non habent potestatem statuendi aliquid contra Euangeliũ, vt supra ostensum est. Docent idem Canones 9, Distin. Porro contra scripturam est, traditiones cõdere aut exigere, vt per eam obseruationē satisficiamus pro peccatis, aut mereamur gratiam & iustitiam. Læditur enim gloria meriti Christi, cùm talibus obseruationibus conamur mereri iustificationem. Constat autem propter hanc persuasionem, in Ecclesia penè in infinitũ creuisse traditiones, oppressa interim doctrina de fide & iustitia fidei, quia subinde, plures ferriæ factæ sunt, ieiunia indicta, ceremoniæ nouæ, noui honores sanctorum instituti sunt, quia arbitrabantur se autores talium rerum, his operibus mereri gratiam. Sic olim creuerunt Canones pœnitentiales, quorum adhuc in satisfactionibus vestigia quædam videmus,

Item, autores traditionũ faciunt contra mandatum

Dei

Dei, cum collocant peccatum in cibis, in diebus, & similibus rebus, & onerant Ecclesiam seruitute legis, quasi oporteat apud Christianos ad promerendam iustificationem cultum esse similem Leuitico, cuius ordinationem commiserit Deus Apostolis & Episcopis, sic enim scribunt quidam, Et videntur Pontifices aliqua ex parte exemplo legis Mosaicae decepti esse. Hinc sunt illa onera, quod peccatum mortale sit, etiam sine offensione aliorum, in ferijs laborare manibus, quod sit peccatum mortale omittere horas Canonicas, quod certi cibi polluant conscientiam, quod ieiunia sint opera placantia Deum, quod peccatum in casu reseruato non possit remitti, nisi accesserit autoritas reseruatis, cum quidem ipsi Canones non de reseruatione culpae, sed de reseruatione poenae Ecclesiasticae loquantur.

Vnde habent ius Episcopi has traditiones imponendi Ecclesijs, ad illaqueandas conscientias? Cum Petrus vetet imponere iugum discipulis, cum Paulus dicat, potestatem ipsis datam esse ad aedificationem, non ad destructionem. Cur igitur augent peccata per has traditiones?

Verum extant clara testimonia, quae prohibent condere tales traditiones ad promerendam gratiam, aut tanquam necessarias ad salutem, Paulus Coloss. 2. Nemo vos iudicet in cibo, potu, parte diei festi, nouilunio aut sabbatis. Item, Si mortui estis cum Christo ab elementis mundi, quare tanquam viuentes in mundo, decreta facitis? Non attingas, non gustes, non contrectes, quae omnia pereunt usu, & sunt mandata & doctrinae hominum, quae habent speciem sapientiae. Item, ad Titum aperte prohibet traditiones, Non attendentes iudaicis fabulis, & mandatis hominum auersantium veritatem. Et Christus Matth. 15, inquit de his qui exigunt traditiones: Sinite illos, caeci sunt, & duces caecorum. Et improbat tales cultus: Omnis planta

tio, quam non plantauit pater meus cœlestis, eradicabitur.

Si ius habent Episcopi onerandi Ecclesias infinitis traditionibus, & illaqueandi conscientias, cur toties prohibet scriptura condere & audire traditiones? cur vocat eas doctrinas dæmoniorum? Num frustra hæc præmonuit Spiritus sanctus? Relinquitur igitur, cum ordinationes institutæ tanquam necessariae, aut cum opinione promerendæ gratiæ, pugnent cum Euangelio, quòd non liceat vllis Episcopis tales cultus instituire aut exigere. Necessè est enim in Ecclesijs retineri doctrinam, de libertate Christiana, quòd non sit necessaria seruitus legis ad justificationem, sicut in Galatis scriptum est: Nolite iterum iugo seruitutis subijci. Necessè est retineri præcipuum Euangelij locū, quòd gratiam per fidem in Christum gratis consequamur, non propter certas obseruationes, aut propter cultus ab hominibus institutos.

Quid igitur sentiendum est de die Dominico, & similibus ritibus templorum? Ad hæc respondet, quòd liceat Episcopis seu pastoribus facere ordinationes, vt res ordine gerantur in Ecclesia, non vt per illas mereamur gratiam, aut satisfaciamus pro peccatis, aut obligentur conscientiæ, vt iudicent esse necessario cultus ac sentiant se peccare, cum sine offensione aliorum violant. Sic Paulus ordinat, vt in congregatione mulieres velent capita, vt ordine audiantur in Ecclesia interpretes, &c.

Tales ordinationes conuenit Ecclesias propter caritatem & tranquillitatem seruare eatenus, ne alius alium offendat, vt ordine & sine tumultu omnia fiant in Ecclesijs. Verùm ita, ne conscientiæ onerentur, vt dicant res esse necessarias ad salutem, ac iudicent se peccare, cum violant eas sine aliorum offensione, sicut nemo dixerit peccare mulierem, quæ in publicum non velato capite procedit, sine offensione hominum.

Tal

Talis est obseruatio diei Dominici, Paschatis, Pentecostes, & similium feriarum, & rituum. Nam qui iudicant Ecclesiae auctoritate, pro sabbato institutam esse diei Dominici obseruationem, tanquam necessariam, longè errant. Scriptura abrogauit sabbatum, quæ docet omnes ceremonias Mosaicæ, post reuelatum Euangelium omitti posse. Et tamen quia opus erat constituere certum diem, ut sciret populus, quando conuenire deberet, apparet Ecclesiam ei rei destinasse diem Dominicum, qui ob hanc quoque causam videtur magis placuisse, ut haberent homines exemplum Christianæ libertatis, & scirent, nec sabbati nec alterius diei obseruationem necessariam esse.

Extant prodigiola disputationes de mutatione legis, de ceremonijs nouæ legis, de mutatione sabbati, quæ omnes ortæ sunt ex falsa persuasionem, quod oporteat in Ecclesia cultum esse similem Levitico. Et quod Christus commiserit Apostolis & Episcopis excogitare nouas ceremonias, quæ sint ad salutem necessariae. Hi errores serpserrunt in Ecclesiam, cum iustitia fidei non satis clarè doceretur. Aliqui disputant, diei Dominici obseruationem non quidem iuris diuini esse, sed quasi iuris diuini, præscribunt de ferijs, quatenus liceat operari. Huiusmodi disputationes quid sunt aliud, nisi laquei conscientiarum? Quanquam enim continentur episcopizare traditiones, tamen nunquam potest æquitas deprehendi, donec manet opinio necessitatis, quam manere necesse est, ubi ignorantur iustitia fidei, & libertas Christiana.

Apostoli iusserunt abstinere à sanguine, quis nunc obseruat, neque tamen peccant, qui non obseruant, quia ne ipsi quidem Apostoli voluerunt onerare conscientias tali seruitute, sed ad tempus prohibuerunt propter scandalum. Est enim perpetua voluntas Euangelij consideranda in decreto. Vix vlli Canones seruantur

accuratè, & multi quotidie exolefcunt apud illos etiam, qui diligentiffimè defendunt traditiones. Nec potest conscientijs confuli, nifi hæc æquitas feruetur, nifi fciamus eos fine opinione neceffitatis feruari, nec lædè conscientias, etiam fi traditiones exolefcant.

Facilè autem poffent Epifcopi legitimam obedientiam retinere, fi non vigerent feruare traditiones, quæ bona conscientia feruari non poffunt. Nunc impetrant cœlibatum, nullos recipiunt, nifi iurent fe peram Euangelij doctrinam nolle docere. Non petunt Ecclefiæ, vt Epifcopi honoris fui iactura faciant concordiam, quod tamen decebat bonos pastores facere. Tantùm petunt, vt iniufta onera remittant, quæ noua funt, & præter confuetudinem Ecclefiæ catholicæ recepta. Fortaffis initiò quædam constitutiones habuerunt probabiles caufas, quæ tamen pofterioribus temporibus non congruunt. Apparet etiam quædam errore receptas effe, quare Pontificiæ clementiæ effet, illas nunc mitigare, quia talis mutatio non labefacit Ecclefiæ vnitatem. Multæ enim traditiones huiusmodi manæ tempore mutatae funt, vt oftendunt ipfi Canonες. Quòd fi non potest impetrari, vt relaxentur obferuationes, quæ fine peccato non poffunt præftari, oportet nos regulam Apoftolicam fequi, quæ præcipit, Deo magis obedire, quàm hominibus. Petrus vult Epifcopos dominari, & Ecclefijs imperare. Num non id agitur, vt dominatio eripiat Epifcopis, fed hoc vnum petitur, vt patiantur Euangelium purè doceri, & relaxent pauca quædam obferuationes, quæ fine peccato feruari non poffunt. Quòd fi nihil remiferint, ipfi viderint, quomodo Deo rationem reddaturi funt, quòd pertinacia fua caufam fchifmatis præbent.

EPI